

Отже, забезпечення якості аудиторських послуг є важливим аспектом, оскільки аудиторські послуги є ключовим інструментом для перевірки фінансової звітності підприємств, а їх висока якість та точність є обов'язковими вимогами. Забезпечення якості аудиторських послуг вимагає від аудиторських фірм та професіоналів використання сучасних методів та стандартів для забезпечення надійності та незалежності проведеного аудиту. Послуги, які відповідають високим стандартам якості, сприяють покращенню фінансової прозорості та впевненості інвесторів, клієнтів і суспільства в достовірності інформації, що міститься у фінансовій звітності підприємств. Розробка та впровадження сучасної системи управління якістю на вітчизняних аудиторських фірмах виступають необхідним та важливим чинником забезпечення якості аудиторських послуг.

Список використаних джерел: 1. Єременко Д.В. Якість аудиторських послуг в Україні URL: <https://magazine.faaf.org.ua/yakist-auditorskih-poslug-v-ukraini.html> (дата звернення 22.10.2023) 2. Разборська О.О., Пудкалюк Х.О. Якість аудиторських послуг в Україні. *Економічний аналіз*. Тернопіль, 2018. Том 28. № 4. С. 67-75. URL: <http://surl.li/njzsm> (дата звернення 22.10.2023) 3. Міжнародний стандарт управління якістю 1 (МСУЯ 1) «Управління якістю для фірм, що виконують аудити чи огляди фінансової звітності, або інші завдання з надання впевненості чи супутніх послуг». URL: <http://surl.li/imwke> (дата звернення 22.10.2023) 4. Драчук В.Ю. Контроль якості аудиторських послуг в Україні: проблеми та шляхи вирішення. URL: <http://surl.li/njzrm> (дата звернення 22.10.2023).

УДК 657

Губко О.В., здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Науковий керівник: **Гнедіна К.В.**, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування

Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ В АУДИТІ

Ключові слова: аудит, аудитор, застосування, штучний інтелект, перспективи.

Штучний інтелект - це галузь комп'ютерних наук, яка вивчає створення систем, здатних виконувати завдання, які зазвичай вимагають інтелектуальних здібностей людини [1]. Ця технологія базується на ідеї розвитку комп'ютерних програм та алгоритмів, які наділені здатністю до навчання та адаптації до нових ситуацій. Штучний інтелект має безліч застосувань у сфері економічної діяльності, в тому числі використовується у аудиторській сфері [1].

До напрямів застосування штучного інтелекту в сфері економіки належать:

- прогнозування: штучний інтелект може аналізувати велику кількість даних для прогнозування економічних тенденцій (наприклад, він може допомогти прогнозувати попит на товари та послуги, коливання цін на фінансових ринках, інфляцію тощо);

- фінанси: штучний інтелект може бути використаний для автоматизації фінансового аналізу, управління портфелем, ризик-менеджменту та прийняття рішень щодо інвестицій;

- аналітика: штучний інтелект може допомогти визначити цільову аудиторію, персоналізувати маркетингові кампанії та прогнозувати результати рекламних заходів;

- логістика та управління ланцюжком постачання: штучний інтелект може оптимізувати логістику, допомагаючи управляти запасами, маршрутизацією та розподілом товарів у ланцюжку постачання;

- клієнтське обслуговування: штучний інтелект може використовуватися для автоматизації обробки запитів від клієнтів через чат-боти та віртуальних асистентів, забезпечуючи швидку та ефективну підтримку;

- роботизація бізнес-процесів: штучний інтелект може автоматизувати багато рутинних завдань у бізнесі, зменшуючи витрати та підвищуючи продуктивність [2].

Застосування штучного інтелекту сприяє покращенню ефективності та точності рішень у економічній сфері, а також знижує ризики та оптимізує використання ресурсів, що дуже важливо для такої сфери, як економіка. У результаті цього бізнеси можуть зростати та розвиватися швидше та з меншими витратами [3].

Розглянемо перспективні напрями застосування штучного інтелекту у діяльності аудитора. Аудитор - це фахівець, який має відповідну кваліфікацію, незалежний статус і здійснює аудиторські послуги для клієнтів. Основні обов'язки аудитора включають у себе перевірку фінансової звітності компанії, оцінку внутрішнього контролю, виявлення можливих ризиків та недоліків у фінансовому управлінні, а аудиторська діяльність - це процес перевірки та оцінки фінансової звітності та фінансової діяльності підприємства в цілому [4]. Основною метою аудиторської діяльності є надання обґрунтованого висновку щодо достовірності та правильності фінансової інформації, яка подається в фінансовій звітності. Аудитори також вивчають ефективність внутрішнього контролю та дотримання законодавства. Головною метою аудиторської діяльності є підвищення довіри до фінансової інформації, представлені компанією або організацією [5].

Умовами, за яких можлива робота аудиторів є: доступ до всієї необхідної інформації та документації компанії, включаючи фінансові звіти, операційні дані, контракти тощо, співпраця зі співробітниками компанії для отримання необхідної інформації та роз'яснень, незалежність аудитора від клієнта, щоб уникнути конфлікту інтересів, дотримання професійних стандартів та методології аудиту [6]. Аудиторська діяльність є важливим елементом фінансового контролю та забезпечує достовірність фінансової звітності, що важливо для інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін [6]. Штучний інтелект має великий потенціал для автоматизації аудиторських процесів, що може зробити їх більш ефективними та точними [2]. Штучний інтелект може відігравати важливу роль у покращенні аудиторських процесів через ряд функцій та застосунків. Зокрема, розглянемо напрями можливого застосування штучного інтелекту в аудиті, що допоможе аудиторам у виконанні їх завдань:

- аналіз фінансових даних: використання алгоритмів машинного навчання для виявлення незвичайних транзакцій та підозрілих патернів у великих обсягах фінансових даних;

- перевірка точності даних: автоматична перевірка фінансових звітів на наявність помилок та конфліктів між джерелами даних;

- автоматичний аналіз ризиків: використання алгоритмів для оцінки ризиків у різних аспектах бізнесу та фінансів, а також надання рекомендацій щодо зменшення цих ризиків;

- моніторинг в реальному часі: системи моніторингу в реальному часі, що дозволять аудиторам вчасно виявляти події та ризики, а також вживати заходів щодо їх усунення;

- автоматизована генерація звітів: штучний інтелект може автоматично генерувати аудиторські звіти та документацію на основі результатів аналізу;

- машинне навчання для пошуку невідповідностей: навчання системи виявляти невідповідності та патерни, що можуть свідчити про потенційні ризики, спираючись на історичні дані та досвід аудиторських процесів;

- автоматизована комунікація з клієнтами: використання чат-ботів або автоматизованих систем для взаємодії з клієнтами, збирання необхідної інформації та надання звітів та рекомендацій [6].

Отже, використання технологій штучного інтелекту в аудиті допоможе зменшити людський вплив на аудиторські процеси, забезпечуючи більшу об'єктивність та дотримання стандартів. Також технології штучного інтелекту дозволять підвищити продуктивність роботи та якість аудиторських послуг, сприяючи зниженню трудомісткості аудиторських процедур та ризиків. При цьому важливими є розвиток навичок застосування технологій ШІ у аудиторів та врахування зарубіжного досвіду застосування технологій штучного інтелекту аудиторськими компаніями.

Список використаних джерел: 1. *Mashliy H., Mosiy O., Pelcher M.* Research of management aspects of artificial intelligence use. URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/57/601.pdf>. 2. *Глибовець М.М., Олецький О.В.* Системи штучного інтелекту. URL: <http://kist.ntu.edu.ua/textPhD/ArtificIntell.pdf> 3. *Різніченко О.* Що може зробити зі світом штучний інтелект? URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/details/28891073.html> 4. Про аудит фінансової

звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 №2258-VIII (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 9, ст.50). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> **5.** Міжнародні стандарти аудиту. Частина I-III. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standarti-auditu> **6.** Використання технологій на основі штучного інтелекту в аудиті. *KRESTON UKRAINE: веб-сайт.* URL: <https://kreston.ua/vykorystannia-tekhnologiy-na-osnovi-shtuchnoho-intelektu-v-audyti/>.

УДК 657

Любенко А.С., здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

Науковий керівник: Сакун О.С., д-р екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування

Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ОСОБЛИВОСТІ АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ

Ключові слова: аудит, оплата праці, перевірка, контроль.

Оплата праці є складним аспектом економічних взаємин і важливою соціально-економічною сферою. Тому процес ведення обліку оплати праці є занадто трудомістким і на будь-якому підприємстві має проходити своєчасно та в обов'язковому порядку. Лише добре налагоджена система обліку та формування заробітної плати може сприяти підвищенню результативності виробництва, підвищенню продуктивності праці, покращенню ефективності діяльності та забезпеченню оптимальних інтересів як робітників, так і власників підприємства.

Важливо відзначити, що в сфері розрахунків з оплати праці аудит виконує роль збору, аналізу та оцінки інформації щодо діяльності підприємства з огляду на організацію трудового процесу та проведення розрахунків з персоналом. До об'єктів аудиту відносять всіх працівників (як трудовий колектив, так і весь персонал) та їхні трудові відносини та розрахунки. Проведення аудиту, що виступає в ролі різноманітних показників, дозволяє в цілому оцінити результативність, продуктивність та ефективність функціонування робочої групи, ефективність розподілу обов'язків та використання робочого часу, а також ефективність системи оплати праці.

Аудиторська перевірка розрахунків з оплати праці включає аналіз наступних аспектів: дотримання трудового законодавства та трудової дисципліни, політика та стимулювання оплати праці, ефективність внутрішнього контролю операцій з оплати праці, облік та первинні документи щодо праці та її оплати, витрати на оплату праці та відрахування на соціальні заходи. Таким чином, аудитору важливо лише виконати відповідність законодавства підприємства та виявити порушення, але й переконатися в правильності проведення відрахувань та належному обліку цих операцій у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності підприємства [1].

До найважливіших завдань аудиту розрахунків з працівниками з оплати праці належать:

1. Перевірка обліку особового складу працівників підприємства: Ця перевірка спрямована на визначення того, чи правильно підприємство обліковує кількість працівників та їх категорії (наприклад, підприємці, контрактники тощо).

2. Перевірка правильності документального оформлення розрахунків з оплати праці: Оцінка того, чи відповідають документи, що підтверджують розрахунки з працівниками, законодавству та стандартам.

3. Перевірка правильності нарахування основної, додаткової заробітної плати та інших заохочувальних і компенсаційних виплат: Включає оцінку того, чи правильно визначаються та виплачуються різні види заробітної плати.

4. Перевірка правильності розрахунку середньої заробітної плати: Визначення, чи обчислюється середня заробітна плата згідно з вимогами законодавства.

5. Перевірка обґрунтованості віднесення витрат на оплату праці на собівартість продукції або на витрати операційної діяльності, які не включаються до собівартості